https://achterderug.nl

De storm was eenigzins bedaard, en de maan, die van achter eene donkere wolk doorbrak, scheen helder genoeg om haar te doen zien, dat twee mannen dwars over het veld heensnelden, gevolgd door den hond, die van tijd tot tijd woedend op hen aanviel. Zeer spoedig was alles uit haar gezigt verdwenen, en het overige van den nacht ging voorbij, wel is waar, slapeloos, wat de verschrikte vrouwen betreft, maar toch zonder verdere stoornis. Den volgenden morgen bemerkten zij, dat de schelmen het huis waren binnengedrongen door een vensterluik open te breken, en dat zonder de buitengewone en onverwachte tegenwoordigheid van den vreemden hond, het leven en de eigendommen van dit kleine gezin in hunne magt zouden geweest zijn. Ik ben er niet zeker van, vervolgde de kapitein, dat ik iedere bijzonderheid dezer geschiedenis met dezelfde naauwkeurigheid heb wedergegeven, waarmede zij mij verteld werd; maar ik geloof toch niet, dat ik ergens heb overdreven, en ik weet wel, dat het geheim van den verdwaalden hond nooit is opgehelderd geworden. Het beest keerde na zijne vervolging niet meer naar de hoeve terug, en de weduwe heeft nooit kunnen ontdekken aan wien hij toebehoorde. Ik denk evenwel, dat dit zeer gemakkelijk te verklaren is. Het dier had waarschijnlijk iemand vergezeld, die op eenigen afstand woonde, en die bij den verkoop der hoeve tegenwoordig geweest was, en waarschijnlijk in de omstreken zijn baas verloren hebbende, zoo was hij teruggekomen om hem te zoeken. Het was voorzeker een gevolg van zijn instinct, hetgeen ook als de oorzaak hiervan zou zijn opgegeven, indien de omstandigheden bekend waren geworden."

„Evenwel," zeide de heer Townley, „zou deze uitlegging de gebeurtenis niet minder wonderbaar, noch minder belangrijk maken. Het zou alleen maar dienen om te bewijzen, hoe ver de vertakkingen van de kleine en schijnbaar niets beteekenende deelen der werktuigen van Gods Voorzienigheid zijn uitgebreid over alle dingen, welke voorzeker ten goede moeten medewerken, voor hen, die God liefhebben."

„Maar," zeide een van het gezelschap, „het gebeurt toch niet altijd, dat Gods volk, meer dan anderen, uit gevaar verlost wordt."

„Neen, en het is ook niet noodig dat dit zoo zijn zou," antwoordde de predikant, „inderdaad, indien dit zoo ware, en zoo merkbaar was, zoodat er geene vergissing mogelijk kon zijn, dan zou Gods groote plan betreffende de zedelijke besturing der wereld gedwarsboomd worden. De dingen die gezien worden, zijn tijdelijk, de ongeziene zijn eeuwig. Er zijn hoogere beweegredenen, die ons nopen om de onsterfelijkheid en het eeuwige leven te zoeken, in den weg van Gods welbehagen, dan zinnelijke drangredenen van eigenbelang met betrekking tot deze tegenwoordige wereld. Indien het bij voorbeeld eene bewezene waarheid was, dat Christenen altijd voorspoedig zijn in de wereld, en ongeloovigen juist het tegenovergestelde; dat in iedere gebeurtenis aan de eersten eene wonderbare bescherming werd verleend, terwijl de anderen in gevaren en ongelukken zouden moeten bezwijken, hoe zou er dan voor den Christen eenige noodzakelijkheid voor geloof of geduld kunnen bestaan? Zondaars zouden aldus heiligen worden, of zouden beweren dit te zijn, en dat nog wel door de laagste beweegredenen der menschelijke natuur: die van eigenbelang en zelfbehoud. Onze Zaligmaker zelf leert ons dit. Hij waarschuwt zijn volk, dat indien zij heilig in de wereld willen leven, zij juist daarom aan veel lijden zullen blootgesteld worden. Maar," ging de spreker voort, „dit vermindert daarom het zoete en gezegende vertrouwen niet, dat iedere geloovige moet bezitten, in de overtuiging dat zijn hemelsche Vader voor hem zorgt en over hem waakt met onophoudelijke zorgvuldigheid en onmetelijke teederheid en liefde. Het moet inderdaad dit vertrouwen heiligen en vermeerderen. Job voelde dit, toen hij uitriep in het diepste van zijne vernedering op aarde: Zoo Hij mij doodde, zou ik niet hopen? En ieder waar Christen zal dit gevoelen beamen. Bijaldien ik een kind van God ben, door het geloof in zijnen lieven Zoon, zoo weet ik dat mijn hemelsche Vader mij liefheeft. Indien ik weet dat Hij mij liefheeft, zoo weet ik ook, dat iedere beproeving een bewijs van zijne liefde is. Hij kan mij van alle leed bevrijden, mij in ieder gevaar behoeden, en indien Hij ziet dat het ongeluk tot mijn wezenlijk welzijn moet strekken, zoo zendt Hij mij dit toe, juist dewijl Hij mij liefheeft."

„Daarenboven," zeide de heer Townley, „vertoont onze God somtijds ja dikwijls zijn magtigen arm, en bewijst zijne almagt ter uitredding van hen, die op Hem vertrouwen, door zijn antwoord op het geloovig ernstig gebed, zoodat het zeer slecht zou zijn, de leer van eene bijzondere Voorzienigheid te hunnen behoeve ook maar in het minst te willen betwijfelen."

„Ik heb dikwijls het antwoord der drie joodsche jongelingen aan Nebukadnezar bewonderd, toen deze hen met zijnen toorn bedreigde," zeide mevrouw Scott: „Wij hebben niet noodig u op deze zaak te antwoorden, zal het zoo zijn, onze God dien wij eeren, is magtig ons te verlossen uit den oven des brandenden vuurs, en Hij zal ons uit uwe hand, o koning, verlossen."

Het is als hadden zij willen zeggen: „Onze God heeft er voorzeker wijze bedoelingen mede, indien Hij wil toelaten, dat wij in den vuuroven geworpen worden, maar hetzij dit ons al dan niet moge overkomen, wij zijn er van verzekerd dat alles wel zal zijn."

„En zij werden ook niet teleurgesteld," zeide de eerste spreker, „daarenboven moest hun voorbeeld alle Christenen leeren, om te lijden als ziende den Onzienlijke, en om van ganscher harte te gelooven, dat Hij, die hen van het eeuwige verderf heeft vrijgemaakt, niet alleen gewillig maar ook magtig is hen uit tijdelijken nood, verliezen en lijden te redden, indien zulk eene bevrijding tot hun welzijn zou strekken. En mogt het niet zoo zijn, dat zij dan slechts met volkomene overgave mogen zeggen: Vader! mij geschiede naar uwen wil!"

„De verzen van den lofzang, dien wij zoo dikwijls zingen," voegde de heer Scott er bij, „schijnen ons binnen te leiden in het geheim van het vertrouwen des waren Christens op de Voorzienigheid van zijnen God.

Hij die op Gods bescherming wacht,
Zal altijd veilig wonen,
En heeft zelfs in den donkren nacht
Voor geen gevaar te schromen.

't Zij om u heen een duizendtal,
Ja zelfs tienduizend sneven,
Uw goede God bestuurt 't heelal,
En ook uw aller leven.

Bedreigt u ziekte, vuur of zwaard,
De Heer zal u bewaken;
Hij is het, die zijn volk bewaart,
En alles wel zal maken.

Het zwaard, de ziekte en het vuur
Zijn dienaars van zijn handen,
Gods kindren worden door hun duur,
Bevrijd van aardsche banden.

„Die verzen zijn zeer duidelijk en vol nadruk, en wat nog meer zegt, zij zijn ook volkomen waar," sprak de predikant.

„Gij denkt dus," zeide mevrouw Scott, „dat zelfs in de schijnbaar meer belangrijke zaken des levens, God eene bepaalde zorg en besturing over alles heeft, hetgeen wij Voorzienigheid noemen, en die steeds waakt over de belangen van zijn volk?"

„Ja, voorzeker dat geloof ik ten volle," antwoordde de heer Townley, „zou die leer echter niet somtijds tot zorgeloosheid of eigendunkelijkheid kunnen leiden?"

„Ja, de duivel zou dit wel gaarne willen uitwerken, indien hij maar kon," zeide de predikant. „Hij trachtte den Heer Jezus Christus over te halen om zich van de tinne des tempels neder te werpen, zoo als gij weet, door te zeggen: Er staat geschreven, Hij zal zijne engelen bevelen dat zij U op de handen nemen, opdat gij uw voet niet te eeniger tijd aan eenen steen aanstoot. En gij herinnert u ook wat de Zoon van God ten antwoord gaf: Gij zult den Heer uwen God niet verzoeken."

Hier eindigde het gesprek, het uur was verloopen, en de vergadering ging als gewoonlijk uiteen.

ZONDAGSCHOOL-VRAGEN.

Op onze Jaarvergadering, den 27ste Sept. in Amsterdam gehouden, konden de vragen door het Bestuur aan de orde gesteld, niet op voldoende wijze besproken en beantwoord worden.

Wij wenschen gehoor te geven aan de uitnoodiging van verschillende zijden tot ons gerigt, om ze achtereenvolgens in het orgaan te bespreken.

I.

Wat kan er van wege de Zondagschool-Vereeniging gedaan worden, om de oprigting en doelmatige inrigting van Zondagscholen te bevorderen?

„Zij kan en moet beginnen met de uitzending van een Agent" — zoo werd er geoordeeld. Ook ons komt het voor, dat dit middel, zoo

https://achterderug.nl

al niet het eenige, toch het eerste en voornaamste is, om het zendingwerk op het gebied der Zondagschool te bevorderen.

Een Agent. — Wat moet hij doen, zijn, hebben? Dit zijn de vragen die zich aan ons voordoen, en in deze volgorde moeten zij beantwoord worden. Immers, de aard, omvang en beteekenis van zijne taak doen ons de voorwaarden kennen, die wij aan de persoonlijkheid van zulk een Agent moeten stellen, en de bepaling van het salaris hangt gedeeltelijk af van dien persoon zelf en van zijnen stand in de maatschappij.

Het werk. Ieder jaar ziet de oprigting van nieuwe Zondagscholen. Zij ontstaan, zoo als de praatjes in de wereld komen, als van zelf en het zoude waarlijk interessant zijn, om de verschillende aanleidingen te weten, waardoor velen, die nooit eene Zondagschool in werking gezien hebben, er toe gebragt werden, soms met de gebrekkigste hulpmiddelen en het bewustzijn van eigen onbekwaamheid, scholen op te rigten in de meest verwijderde dorpen en de afgelegenste buurten van ons Vaderland. Telkens ontvangen wij brieven, die ons doen glimlachen over de onbeholpenheid van vele onderwijzers, maar tevens stof tot blijdschap en beschaming geven, wanneer wij bedenken hoe veel liefde en ijver er onder dit alles verborgen is.

Welnu het eerste werk van een Agent zoude wezen om zulke scholen te bezoeken, ten einde de onderwijzers met raad en daad bij te staan. Eene wenk omtrent de doelmatige inrigting der klassen, den zang, de voorbereiding der voorgangers enz., zoude zeker overal dankbaar ontvangen en dikwerf opgevolgd worden, dewijl ze kwamen van iemand die geroutineerd is in het werk en bevoegd om deze wenken, en wel op de regte wijze te geven.

Het bezoeken van verschillende scholen zou voor den Agent zelf, de beste leer- en oefenschool wezen; want ieder heeft zijne eigenaardige wijze van doen en overal is iets ook voor den bekwaamste te leeren.

De waarde van het blad, waarin deze ervaringen en opmerkingen medegedeeld worden, zou zeker verhoogd worden en menig bewijs en voorbeeld van den zegen der Zondagschool konden wij daardoor verwachten.

Dit behoort evenwel tot de zijdelingsche voordeelen van het Agentschap. Wij kunnen ons echter voorstellen, dat de verschijning van den Agent een nieuwen stoot, nieuw leven aan menige school zou verleenen, zoowel als noodige voorlichting aan menig onderwijzer. Hier zou de predikant belang in het werk leeren stellen, dáár het onderwijzers-personeel door vrijwilligers vermeerderd worden, ginds weder verschillende scholen en onderwijzers te zamen gebragt tot gemeenschappelijk gebed en onderlinge voorlichting.

Indien het bezoek van dien Agent, b. v. deze vrucht naliet dat de leeraar er toegebragt werd om wekelijks bij wijze van eene lidmaten-katechisatie, de les voor den volgenden rustdag te bespreken, of althans om in eene zondag- of weekbeurt, de onderwerpen van onze rooster, met het oog op de voorbereiding der onderwijzers te behandelen, zou het niet als iets overbodigs beschouwd mogen worden.

Op vele plaatsen zou hij echter geene Zondagscholen vinden, maar wel vele vooroordeelen er tegen — en hier werd hem van zelve het veld aangewezen, waarop hij voornamelijk arbeiden moest, door eene openbare reden te houden of een bezoek aan de huizen te brengen. Overal zijn toch wel eenige elementen te vinden, waardoor eene Zondagschool gebouwd worden kan.

Al deze arbeid ten gunste der Zondagschool kwam de Vereeniging ten slotte ten goede.

Hij zou haar en hare geschriften bekend maken en aanbevelen, leden aanwerven, zijne route aan den uitgever bekend maken door de menigvuldige aanvragen, en bestellingen die van uit achtereenvolgende plaatsen zijne bezoeken zouden verraden. Van zelve konden wij verwachten de Vereeniging spoedig in finantieele en zedelijke krachten te zien groeijen, waardoor zeker de kring en beteekenis harer werkzaamheid gaandeweg werd uitgebreid.

De persoon. Hier mogen wij wel ophouden met idealiseren, want hoe hooger de eischen zijn, die wij aan een Agent (is er geen andere naam te vinden, inspekteur, gekommitteerde, of zoo iets?) willen stellen, hoe moeijelijker het wezen zal, iemand te vinden, die aan deze eischen voldoet.

Vragen wij echter alleen naar hetgeen de werkelijkheid ons aanbiedt, en niet naar hetgeen onze wenschen zouden zoeken, dan loopen wij gevaar om den arbeid, den invloed, den zegen van zulk eene reis door het Vaderland zeer te zien verminderen, en kon het wel zijn, dat wij straks vroegen: „wat hebben wij toch begonnen?"

Wij herinneren ons eene anecdote, die op rekening van een algemeen geacht hoogleeraar in Amerika werd geschreven; en die in dit geval ook wel van toepassing is.

Door eene kleine gemeente in een zeer afgelegen gedeelte van Virginië werd een kandidaat gevraagd om de vacerende betrekking van predikant aldaar te komen vervullen.

Hij moest geleerd zijn en vroom, schoolmeester worden en tevens het herderlijke werk naar eisch waarnemen, op eene plaats alwaar de gemeenteleden soms tien uren van het middenpunt verwijderd woonden; men verwachtte dat hij gehuwd zou zijn, maar had geene pastorie die hij kon betrekken. Maar het mooiste van alles was, dat het salaris op verre na niet voldoende kon heeten.

Zijn Hooggeleerde schreef eenvoudig op de keerzijde deze woorden: „Lieve vrienden! Er is geen sterveling, die u zou kunnen voldoen. Naar het mij voorkomt zult gij moeten wachten op den engel Gabriel, die buitendien de eenige is, die van uw traktement zou kunnen bestaan."

Zoo hoog als onze eischen zijn, zoo gering zijn onze aanbiedingen.

Het zou wenschelijk wezen dat hij een predikant was. Hij wordt het anders ligt, daarom zou het beter zijn, dat hij het reeds was.

De Agent die met succes werken zal, dient den toegang tot alle, zelfs de hoogste kringen en bovenal tot de kansels te hebben.

Hij moet de zaak in het publiek kunnen voorstaan en tevens de onderwijzers van alle standen bijeenbrengen om de plaatselijke en algemeene belangen der Zondagschool te kunnen bespreken.

Hij moet vroom zijn. Zijn persoon mag de zaak die hij voorstaat niet drukken, maar moet haar eer releveren, in aanzien brengen, en vooral krachten aan het werk stellen, die zich tot nu toe aan christelijke werkzaamheden onttrokken, om eenzaam met God gemeenzaam te verkeeren of in geloovige kringen zichzelven te goed te doen.

De arbeid in de Zondagschool moet een correctief worden voor het onzijdig spiritualisme, dat juist bij de vromen onder ons gevonden wordt.

Om dit te kunnen doen moet hij het vertrouwen van de gemeente bezitten en tevens kerkelijk en standvastig genoeg wezen, om niet medegesleept te worden door de sektarische stroomingen die er in ons gemeentelijk leven gevonden worden.

Hij moet een warme voorstander der Zondagschool, een vriend van kinderen en een goed spreker zijn.

Van dezen eisch kan van zelf niets afgedaan worden. Hij behoeft ook geene toelichting.

De komst van den Agent moet den kinderen een aangenamen dag bezorgen, en eene nieuwe opwekking geven aan de onderwijzers. Wie verwarmen wil moet zelf warmte bezitten, en de gloed die anderen aansteekt, moet in de toespraak teruggevonden worden en zijn oorsprong hebben in het hart!

Het is waarlijk niet het werk van iedereen om kinderlijk te zijn en niet laf, eenvoudig en niet oppervlakkig, om tot kinderen te spreken zóódat de onderwijzers gesticht worden, om beide aangenaam bezig te houden zóó dat het nuttige niet slechts een aanhangsel is, maar in 't nut het aangename, naar het oordeel, het hart en het geweten gaat. Waar vinden wij zulk een man en hoe zullen wij hem bekostigen?

Er is een verhaal van eene oostersche maagd, die uit liefde, den ridder, in het kasteel van haar vader gevangen gehouden, hielp ontvlugten en hem toen volgde naar Europa, naar Engeland, naar Londen, met zijn naam als eenige wegwijzer. „Richard! Richard!" riep zij, terwijl zij gevolgd door eene nieuwsgierige menigte de straten van de wereldstad doorkruiste, totdat zij hem zag en vond, dien zij zoo teeder beminde, dat alle moeijelijkheden als niets geacht werden bij het brandend verlangen om hem te ontmoeten.

Laat eerst de overtuiging gevestigd worden, dat het bezit van een Agent voor de Zondagschool en de Vereeniging beide eene eerste behoefte is.

Laten de mannen, die voor dit doel in aanmerking komen, gevoelen dat het doel degelijke, ja zelfs de beste krachten vereischt.

Laten de onderwijzers gezamenlijk het Bestuur behulpzaam zijn in het verschaffen van de benoodigde middelen, en laat bovenal het gebed niet ontbreken — het gebed tot Hem, die én den man én de middelen aanwijzen kan. — Wij zullen onverwacht en boven verwachting slagen.

Niet slechts het geloof maar ook de begeerte, de hoop en de liefde is in staat bergen te verzetten.

Ph. J. H.

https://achterderug.nl

DE CHRISTELIJKE

FAMILIEKRING.

UITGEGEVEN DOOR DE

NEDERLANDSCHE ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

DE DEUR ZONDER KLOPPER.

HOOFDSTUK I.

DE BEELDTENIS VAN EEN ZELFZUCHTIGE.

Daar was toch zeker eens een klopper aan geweest, want er waren ontegenzeggelijk drie gaten, of kenmerken waar de gaten geweest waren, wel is waar toegestopt en over heen geschilderd, maar die toch nog altijd zeiden: „hier waren drie spijkers," (en de slotsom hiervan was onvermijdelijk) „die eens een klopper vasthielden."

Maar waar bleef de klopper, wat was daarvan geworden? Waar was hij gebleven? Misschien was hij met een wettig doel afgenomen, misschien was hij wel gestolen, misschien was hij door straatschenders er af gehaald; men kon bij geene mogelijkheid grondige bewijzen bijbrengen voor het verdwijnen van den klopper. Wat was er van geworden? Hij lag misschien in een donkeren hoek, onder oud ijzerwerk, of als hij van koper geweest was, dan was hij misschien met puimsteen en vitriool opgepoest geworden, en prijkte nu op eene gelukkiger deur. Gelukkiger? die vraag zal zoo aanstonds beantwoord worden.

Het huis werd door eenen heer bewoond, die, zoo als hij dacht, boven het genoegen om een klopper te bezitten, verheven was. Door eenen enkelen gebiedenden slag met zijn wandelstok, welke slag duidelijk sprak „hier ben ik," kon hij zijne haastige voetstappen in huis zetten, wanneer hij bij toeval zijnen sleutel vergeten had, en dus zichzelven niet kon binnenlaten. Maar dan zijne vrienden?

Hij had er maar zeer weinig, en deze woonden ver van hem af. Diegenen, welke van lateren oorsprong waren, en meer in de buurt woonden, telde hij niet genoeg, om het te bejammeren, dat zij dikwijls te vergeefs aanklopten en teleurgesteld heengingen. Wanneer hij meer dan ooit voor eenige stooring bevreesd was, dan zat hij met een zelfzuchtigen glimlach over zijn nieuwspapier heengebogen, zeer verheugd dat Carolien ver weg en achter in het huis bezig was; dan deed hij niet open, wanneer een ongelukkige bezoeker met knokkels, vuist of stok te vergeefs tegen de vesting aanklopte. Een zeker ongeduld in het laatste aankloppen aangeduid, deed hem zijne courant neerleggen, zachtjes naar het venster treden, en door de reten van het blind heengluren, (want dit was altijd gesloten), dan wist hij dat de vijand verjaagd was, en trachtte hij aan den vorm van den rug te ontdekken wie er geweest was.

Maar dan de brievenbesteller? Brievenbesteller! wat had hij met den brievenbesteller te maken? Hij had hem waarlijk niet noodig! Het

https://achterderug.nl

zien van een brief alleen bragt hem uit zijn humeur. Hij vond een smeekschrift, eene klagt van een pachter, een brief dien hij niet noodig had, alles even onaangenaam. Hij had nooit opgehouden met het gouvernement te hekelen over het invoeren van de stuiverspost; iedere ramp, die het land geleden had, of waarmede het bedreigd werd, iedere huiselijke moeijelijkheid, waarover in zijn bijzijn geklaagd werd, werd aan de stuiverspost toegeschreven. Het gezigt alleen van den ouden brievenbesteller, op zijn groen karretje, gaf hem, als hij zijn venster voorbijreed, reeds eene onaangename gewaarwording; een geregeld klop, klop aan zijne deur, door een rammelenden ijzeren of klinkenden koperen klopper veroorzaakt, zou hem waanzinnig gemaakt hebben. Carlien, eigenlijk gezegd Caroline, zijne eenige waschvrouw, brouwer, bakker, keukenmeid, schoenpoetser, tuinman, loopjongen en huishoudster, vervulde al deze verschillende postjes, zonder te kunnen lezen of schrijven. Zijne stellige overtuiging was, dat, indien zij deze verderfelijke bekwaamheden bezeten had, zij onbekwaam of ongeneigd, hetgeen bij hem op hetzelfde neêrkwam, zou zijn, om iets goed te kunnen doen. Als hij in haren stand iemand ontmoette die kon lezen, zoo zag hij dien persoon vol argwaan aan; en indien het schrijven nog bij het lezen gevoegd was, zoo werd de argwaan in zekerheid veranderd, en hij gaf dien persoon geheel op.

En nu zal de lezer kunnen begrijpen, waarom de heer Gammidge gelukkig kon zijn in een huis zonder klopper, ten minste als hij gelukkig was. Of hij gelukkig was? ja dit is nu juist de vraag.

Maar was er dan geene schel? Ja en nog daarbij een ijzerdraad en een handvatsel; maar het een of ander ongeluk, of, even als met den klopper, het een of ander bepaald oogmerk had de goede verstandhouding verstoord, die tusschen deze drie zaken bestaan moet, om behoorlijk te kunnen werken. Om dit te verklaren moet ik zeggen, dat het ijzerdraad doorgesneden was, en half bij de schel, half bij het handvatsel hing te bengelen, en zoo was dit laatste onbruikbaar geworden en de bel bleef in rust. Maar de heer Gammidge was even ver boven schellen als boven kloppers verheven. De eenige persoon in de stad, wien hij niet onmiddellijk den rug toekeerde, was de dokter. Eene heimelijke vrees voor den dood, een zenuwachtige angst voor ziekte, en, inderdaad eene hevige ongerustheid bij de minste ongeregeldheid in zijn gestel, boog zijn hart en hoofd voor die genezende kracht, en nimmer zou hij den dokter in het minste willen beleedigen. En toch had hij nog nimmer eene wezenlijke ziekte gehad, of den gunstigen invloed zijner bekwaamheid ondervonden; maar hij had een bijgeloovig denkbeeld, dat, indien hij met den geneesheer op een goeden voet was, dit reeds voldoende zijn zou, om iedere ramp van hem te weeren.

Hij zou anders toch wel eene verontschuldiging hebben kunnen vinden ten opzigte van die voorkeur, als het genoegen om hem te zien de grondslag daarvan geweest was; want dokter Hendrie was de algemeene vriend der stadgenooten. Altijd ernstig in zijn beroep, waarin hij tevens eene zeer groote bekwaamheid bezat, maakte zijn levendige, hartelijke aard hem evenzoo aangenaam als hij nuttig was, en als de algemeene gunst hem het hoofd op hol had kunnen brengen, zou dit zekerlijk het geval zijn geweest; maar hij was evenzeer boven volksgunst verheven, als de heer Gammidge boven kloppers en schellen.

Het is natuurlijk, dat Gammidge met zijn tegenzin voor de nadering van ziekte en dood, ook zeer voorzigtig leefde. Hij was edelmoedig en toegevend genoeg voor zichzelven, om te zorgen dat hij zijne levenskrachten bij elkander hield, en toch matig in zijne genietingen, zoodat hij een juist evenwigt wist te bewaren tusschen de twee zeer gewone misslagen, „eten om te leven," en „leven om te eten," beide zeer groote dwalingen in zijne oogen. Inderdaad wat de oogen van den heer Gammidge betreft, moet ik zeggen, dat zij met de koelheid van een strengen regter de wegen van anderen gadesloegen, maar tevens met al de warmte van vrijzinnige toegevendheid op zijnen eigenen weg gevestigd waren, en nooit inderdaad werd de eene mensch zoozeer toegejuicht door den anderen, om zijne wijsheid, bescheidenheid en andere minder groote hoedanigheden, als Jan Gammidge door Jan Gammidge. Zijne oplettendheid op zijn leefregel, zijne gewoonte om vroeg op te staan en beweging te nemen in de open lucht en andere maatregelen, die hij als hoofddeugden beschouwde, verhieven hem in zijne eigene schatting, alsof hij inderdaad een zeer voorbeeldig werk verrigtte, en aan de wereld eene zeer groote dienst bewees, door het bestaan van Jan Gammidge voor haar in het aanzijn te behouden!

Het was klaarblijkelijk dat hij ten minste er aldus over dacht; want als hij over den dood van iemand hoorde spreken, zeide hij gewoonlijk „De wereld kan het wel zonder hem stellen," of: „het is geen groot verlies," of nog erger: „eene goede uitkomst!" Er waren maar zeer weinigen, die hij met een hoofschudden vereerde, zeggende: „'t is jammer! hij volgde mijn raad niet, 't is wel jammer." Hij deed 's morgens eene vrij lange wandeling en 's middags nogmaals, waarvan hij zeer zelden afweek. Zijne morgenwandeling was van eene zachte helling van den voet des heuvels, waartegen zijn huis stond, tot aan den top. Hier, hoe ongunstig het weêr ook mogt zijn, naar het jaargetijde gekleed, voorzien van regenjas en regenscherm, kon men Jan Gammidge iederen morgen, zelfs bij den sterksten regen vinden, en als de dag eenigzins uitlokkend was, zag men hem daar rondkijken als een wel voldane pelgrim, die zeer ingenomen was met zijn eigen regtvaardig werk. Maar het was op een schoonen dag, te midden van vele andere fraaije dagen in het begin van den herfst, waarop wij hem ontmoeten, na deze lange voorrede voor den lezer. Hij had zijne taak reeds bijna volbragt; nog eene achtste mijl verder naar gindschen stam, aan de andere zijde dier hut, waaruit de blaauwachtige rook opsteeg, tusschen de met geel en rood gekleurde boomen, en dan zou hij omkeeren en den heuvel weêr afdalen. De stam werd bereikt en volgens gewoonte om zich heen ziende (niet dat hij juist altijd iets bijzonders zag, daar niets hem meer belang inboezemde dan zijne kousebanden, waarmede hij ook altijd zijne nasporingen eindigde, om te zien, of zij onder dat moeijelijke klimmen niet losgegaan waren) was hij gereed om den togt huiswaarts te ondernemen.

Toen hij de hut voorbijging, zag hij dat er iemand uit kwam. Ja waarlijk het was dokter Hendrie! Dokter Hendrie daar! en nog wel te voet, want er was geen rijweg naar de hut. Hij wachtte een weinig totdat de dokter kwam, want hij was het, die den grooten weg bereikt had, en voegde zich bij hem. „Wel dokter! ik verwachtte u daar niet," riep hij uit, toen zij elkander ontmoetten. „Ik dacht ook weinig dat ik daar zou moeten zijn, dat verzeker ik u, mijnheer Gammidge," antwoordde dokter Hendrie.

„Het is een slechte wind, die iemand niet iets goeds aanwaait; ik zal dus daarvoor het genoegen van uw gezelschap genieten tot aan den voet van den heuvel. Ik verlangde toch reeds lang u te spreken dokter, over een weinig pijn die ik in mijn linker schouder gehad heb," en Gammidge trad in eene zeer langdurige beschrijving van iedere pijn of nadering van pijn, die hij in zijn schouder gevoeld had. Dokter Hendrie deed alsof hij luisterde, ofschoon hij er eigenlijk geen woord van hoorde, en toen Gammidge, die in het eerst door zijne oplettendheid gestreeld was geworden, er op het laatst eenig vermoeden van kreeg, en het hoofd omwendde om hem aan te zien, bemerkte hij dat de dokter in diep nadenken over een ander onderwerp verzonken was. Het ophouden met spreken maakte meer indruk dan de woorden zelve gedaan hadden. Dokter Hendrie beantwoordde den onderzoekenden blik, die daarmede gespaard ging.

„Slechte spijsvertering, mijnheer Gammidge."

Als de heer Gammidge beschuldigd was geworden van tooverij of opstand, had hij niet meer verontwaardiging kunnen toonen, dan bij deze beschuldiging van slechte spijsvertering.

„Hoe zou het in de wereld mogelijk kunnen zijn, dat ik mij eene slechte spijsvertering op den hals kon halen? Houd ik mij dan niet aan een zeer strengen leefregel, neem ik dan niet de noodige beweging, en denk ik niet aan mijne gezondheid van den morgen tot den avond?"

„Dat is zeer wel mogelijk," antwoordde de dokter, die weer eenigzins tot zijne vorige mijmering teruggedreven was; „maar bij al de zorg die gij er voor draagt, kan toch de maag niet altijd goed blijven; gij weet, de mensch is een broos vergankelijk wezen, en in zijne beste dagen niets dan ijdelheid, en, hoe sterk het huis ook moge geweest zijn, zullen er op uwe jaren toch barsten en scheuren in moeten komen."

Scheuren en barsten! zijne jaren! de maag zou niet altijd goed blijven! Hoe erg onaangenaam! De heer Gammidge gevoelde eene huivering door zijne leden; de warmte die hij door de wandeling verkregen had, werd door een gevoel van kilheid gevolgd, hij begon te wenschen dat hij den dokter niet ontmoet had.

Maar nu begon dokter Hendrie tot zichzelven te komen; hij zag de uitwerking die zijne woorden op zijn medgezel hadden; hij was medelijdend van aard, en ofschoon hij de waarheid voor zijnen patient nooit verborgen hield, wachtte hij zich toch altijd om die in haar geheel te zeggen, waar het niet welkom was, opdat hij niet door gebrek aan sympathie, of noodelooze hardheid, de smart zoo vermeerderen, die de waarheid moest veroorzaken.

„Gij ziet, vriend," zeide hij, „gij daalt even als ik den heuvel reeds af (hij zelf was vrij wat jonger dan zijn medgezel), wij zijn de menschen niet meer die wij geweest zijn; wij kunnen niet verwachten ons te gevoelen gelijk voor vijf en twintig jaar; maar daar is een arme